

Гелухова Н. М., ст. викладач, Синякова Л. П., ст. викладач, Крот М. В., ст. викладач (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янука, м. Рівне)

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

***Анотація.** У статті розглянуто концептуальні основи фінансового менеджменту підприємства, досліджено мету, завдання та його управлінський комплекс. Висвітлено роль ефективності фінансового менеджменту на підприємстві. Проаналізовано проблеми загальної системи управління фінансами підприємства. Обґрунтовано важливість удосконалення системи фінансового менеджменту. Розроблено рекомендації з оптимізації окремих складових фінансового менеджменту на підприємстві.*

***Ключові слова:** фінансовий менеджмент, система фінансового менеджменту, управління фінансовими ресурсами.*

***Аннотация.** В статье рассмотрены концептуальные основы финансового менеджмента предприятия, исследованы цели, задачи и его управленческий комплекс. Освещена роль эффективности финансового менеджмента на предприятии. Проанализированы проблемы общей системы управления финансами предприятия. Обоснована важность усовершенствования системы финансового менеджмента. Разработаны рекомендации по оптимизации отдельных составляющих финансового менеджмента на предприятии.*

***Ключевые слова:** финансовый менеджмент, система финансового менеджмента, управления финансовыми ресурсами.*

***Annotation.** The article examines the conceptual foundations of a financial management of the company. The goal and objectives of its management complex are investigated. The role of the efficient financial management in the enterprise is highlighted. The problems of the overall financial management system of the company are analyzed. The importance of improving financial management systems is substantiated. The recommendations on optimization of the individual components of financial management in the enterprise are developed.*

***Keywords:** financial management, financial management system, management of financial resources.*

Ефективність системи фінансового менеджменту суб'єкта господарювання визначається його спроможністю своєчасно реагувати на зміну умов зовнішнього економічного середовища в умовах асиметрії інформації на фінансовому ринку, посилення конкуренції щодо ресурсів та ринків збуту. Об'єктивним є той факт, що вимоги до побудови ефективної системи фінансового менеджменту на підприємстві сьогодні диктується динамічністю економічних процесів: глобалізаційними тенденціями, темпами інноваційного розвитку, соціальними факторами, що у комплексі визначають напрями розвитку системи фінансового менеджменту в цілому та окремих її складових.

Питанням формування ефективної системи фінансового менеджменту на підприємстві присвячені наукові праці багатьох вчених, таких як: І. О. Бланка, А. М. Поддєрьогіна, Г. Г. Кірейцева, О. П. Крайник та ін. Проте ряд актуальних проблем щодо підвищення ефективності фінансового менеджменту є не вирішеними [1, с. 290].

Метою нашого дослідження є визначення напрямів удосконалення системи фінансового менеджменту на підприємстві, розробка рекомендацій з оптимізації окремих складових системи управління фінансами підприємства.

Виклад основного матеріалу. Геополітичні та економічні орієнтири інтеграції України у глобальне світове середовище потребують змін у сутності діяльності основної ланки, невід'ємної складової всієї економіки країни – підприємства. Однією з головних ознак, що свідчать про економічний розвиток підприємства, є безперервний процес удосконалення його управлінської діяльності, у тому числі фінансового менеджменту.

Сьогодні будь-яке підприємство не може зберегти міцні ринкові позиції, забезпечити високий рівень конкурентоспроможності у довгостроковому і короткостроковому періодах та виконати стратегічні завдання в умовах жорсткої конкуренції, не налагодивши ефективної системи фінансового менеджменту. Виступаючи, як складова системи загального менеджменту, фінансовий менеджмент систематизує принципи і методи розроблення та реалізації управлінських рішень щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів підприємства, організації та оптимізації його грошових потоків (рис.1) [2, с. 5].

Однією з проблем загальної системи управління підприємством є недостатня ефективність організації управління фінансовими ресурсами. Управління фінансовими ресурсами належить до основних завдань фінансового менеджменту. Фінансові ресурси виступають інструментом впливу на виробничо-торгівельний процес підприємства. Цей вплив здійснюється через систему фінансового менеджменту підприємства.

Проте найбільшій увазі у фінансовому менеджменті підприємства потребує проблема раціонального управління фінансовими ресурсами, на якій базується ефективність процесу досягнення економічних цілей господарюючого суб'єкта. Використання зарубіжного досвіду фінансового

менеджменту передбачає орієнтацію на управління грошовими потоками підприємства в розрізі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності і базується на концепції фінансової рівноваги підприємства.

Рис. 1. Мета та завдання фінансового менеджменту

Фінансовий менеджмент спрямований на управління фінансовими ресурсами і фінансовими відносинами, що виникають між суб'єктами господарювання в процесі руху фінансових ресурсів. Фінансовий менеджмент доцільно розглядати як складний управлінський комплекс (рис. 2).

З наведеного можна зробити висновок, що фінансовий менеджмент є підсистемою загального управління фінансово-господарською діяльністю підприємств, яка містить сукупність принципів, методів і форм організації управління всіма аспектами його фінансової діяльності та спрямована на реалізацію стратегічних і тактичних цілей підприємства.

Важливою є роль фінансового менеджменту в сфері великого бізнесу. Тут діє закон переходу кількості в якість. Великий бізнес потребує значного потоку капіталу і, відповідно, значного потоку споживачів продукції. При цьому в бізнесі переважають фінансові операції, пов'язані з інвестиціями. Тому без ефективною системи фінансового менеджменту діяльність великих підприємницьких структур просто неможлива.

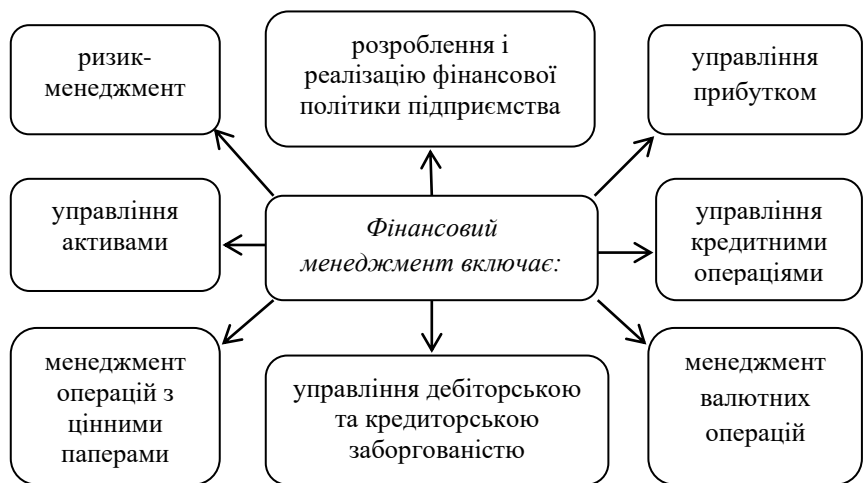

Рис. 2. Управлінський комплекс фінансового менеджменту

Що стосується малого бізнесу, то, вважається, що для таких суб'єктів достатньо кваліфікації бухгалтера чи економіста, оскільки фінансові операції майже не виходять за рамки безготівкових розрахунків. Проте, як свідчить практика, знання багатьох універсальних прийомів, накопичених фінансовим менеджером, можуть бути ефективно використані і в малому бізнесі.

Виходячи з практичного досвіду багатьох українських підприємств, можна стверджувати, що при формуванні фінансового менеджменту на підприємстві перш за все необхідно налагодити систему внутрішнього управління, що передбачає вживання таких заходів:

- перебудову всього механізму управління підприємством з урахуванням необхідності запровадження служби фінансового менеджменту;
- розробку організаційних структур управління з розподіленням виробництва на певні етапи;
- організацію роботи фінансового менеджменту з чіткою системою інформаційного обміну;
- сприяння оперативному реагуванню на поточні зміни в діяльності підприємства;
- розробку стандартів управлінського обліку для структурних підрозділів, а також для всього підприємства, що забезпечить оперативне надходження і узагальнення необхідної фінансової інформації;
- автоматизація фінансових розрахунків, яка має бути підкріплена засобами сучасних інформаційних технологій.

На наш погляд, систему фінансового менеджменту підприємства можна представити у вигляді схеми (рис. 3). Визначення проблеми або нереалізованих можливостей виявляється фінансовими менеджерами при оцінці реалізації попередніх рішень або при аналізі фінансово-господарської діяльності підприємства [3, с. 18].

Рис. 3. Система фінансового менеджменту підприємства

Система фінансового менеджменту на підприємстві є циклічним процесом та потребує постійного вдосконалення. На другому етапі управління фінансові менеджери аналізують можливість виникнення подібних проблем чи ситуацій у минулому та пристосовують набутий досвід до теперішніх можливостей, які можна використати в процесі управління фінансовими ресурсами підприємства. На цьому етапі є

взаємопов'язаними такі кроки, як аналіз отриманих даних, встановлення критеріїв ефективності та визначення системи альтернативних рішень, оскільки менеджер, спираючись на кожен з них, може повернутися назад і визначити їхню взаємодію зі своїм досвідом, знаннями, уміннями.

Щоб знайти оптимальне рішення тієї чи іншої проблеми вибору досконалої системи фінансового менеджменту підприємства, потрібно розглянути кілька різних варіантів. Їхнє дослідження допоможе вибрати один із них, що забезпечить отримання максимального ефекту. Отже, на етапах визначення найкращого з альтернативних рішень і його прийняття, фінансовий менеджер повинен проаналізувати можливі наслідки й ефекти кожного з альтернативних варіантів та обрати такий, що найбільше відповідає цілям і завданням підприємства в цілому.

Оцінка результатів реалізації рішення є безперервним процесом, що передбачає проведення опитування працівників, організацію перевірок дотримання графіків упровадження, визначення економії, контроль за виконання поставлених завдань, проведення зборів, оцінку задоволення покупців, постачальників, фінансових закладів, потенційних інвесторів.

Удосконалення системи фінансового менеджменту підприємства можна розглядати як один із головних чинників підвищення ефективності будь-якої виробничо-господарської діяльності. Від цього залежить поліпшення позицій підприємства в конкурентній боротьбі, його стабільне функціонування та динамічний розвиток.

Отже, для успішного розв'язання нагальних проблем фінансового управління підприємств необхідна концентрація зусиль як державних органів управління, так і внутрішнього управлінського персоналу кожного підприємства. Результатом такої спільної роботи має стати ефективний механізм управління власними фінансовими ресурсами при раціональній державній підтримці та при умові створення сприятливих передумов залучення зовнішніх коштів.

Таким чином, вдосконалення системи фінансового менеджменту на підприємстві є ефективним інструментом, який забезпечує своєчасне виявлення та попередження проблем у діяльності будь-якої організації.

1. Шишова Ю. Г. Трансформація системи фінансового менеджменту на підприємстві : нові завдання та вимоги / Ю. Г. Шишова // Економічний простір. – 2012. – № 68. – С. 290–291. **2.** Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях / [Квач Я. П., Орлов В. М., Орлова О. В., Толкачова Г. В.]; за ред. д.е.н., проф. В. М. Орлова. – Одеса : 2012. – С. 2–5. **3.** Рудченко І. В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства / І. В. Рудченко // Сучасні питання економіки і права. – 2010. – С. 16–19.

Рецензент: д.е.н., професор Борейко В. І.